

ADUCEM BASARABIA ACASĂ

*Valeriu DULGHERU, prof.univ.dr.hab.
Universitatea Tehnică a Moldovei*

*„Din Basarabia vă scriu, Dulci frați de dincolo de Prut.
Vă scriu cum pot și prea târziu, Mi-e dor de voi și vă sărut” .
(Grigore Vieru)*

A fost laitmotivul primului Congres al Diasporei Unioniste, care a avut loc la București în Palatul Parlamentului (sala “Ovidiu Șincai”) pe parcursul a trei zile în perioada 03-05 aprilie. Pentru o scurtă perioadă Bucureștiul a devenit o Mecă a românilor împrăștiați prin întreaga lume. Cum am ajuns să particip la acest eveniment care, de fapt, a fost destinat Diasporei noi, basarabeni, nefiind diasporă? Am ajuns la București grație bunului meu prieten Alexandru Herlea, profesor universitar, ex-ministru al integrării europene a României în perioada 1996-1998, director al Casei Române de la Paris, care m-a inclus în delegația Asociației domniei sale. A fost o frumoasă,

extrem de importantă și la moment inițiativă a Platformei Unioniste Acțiunea 2012, președintele căreia este tânărul George Simion cu veche experiență pro-Basarabia. Îmi amintesc un caz care a avut loc acum șase ani în urmă (în perioada guvernării voroniste), când tineri ai organizației „Basarabia – Pământ Românesc” de pe ambele maluri ale Prutului au planificat organizarea unei Hore a Unirii pe Piața Marii Adunări Naționale de Ziua Unirii Basarabiei cu Patria-Mamă, 27 martie 2009. În acest scop la Chisinau a venit un grup de tineri din România. Dacă mai țineți minte guvernarea comunistă a blocat accesul doritorilor din România de a participa la acest eveniment prin închiderea hotarului cu România pentru câteva zile, mai apoi introducând viză pentru români. Tinerii însă, sosiți la Chișinău mai devreme de 26

martie, le-au dejucat planurile guvernării comuniste. Întrunindu-se în seara zilei de 26 martie lângă Arcul Catedralei pentru a se pregăti pentru evenimentul de a doua zi un grup de tineri au fost arestați fără motive de agenți în civil. Printre cei arestați au fost George Simion și doctorandul catedrei noastre Eugen Rusu. G. Simion a fost expulzat forțat peste Prut, iar E. Rusu judecat direct în comisariatul de poliție la 48 ore de detenție.

Întâmplarea a făcut că grație prof. Alexandru Herlea în aceeași zi de duminică – de încheiere a lucrărilor Congresului am participat la încă un mic dar important eveniment pro basarabean – lansarea unei cărți de poezii a tinerei poetese basarabence Diana Enache „*Dor de România*”, organizată de Asociația „*Pro Basarabia și Bucovina*” (președinte prof. Marian Clenciu), organizație care există de peste 25 de ani și a reușit să facă foarte multe lucruri bune pentru Basarabia. Lansarea a fost însoțită de un mic recital și concert însoțit de artiști din Basarabia împreună cu directorul Filarmonicii Naționale dl Marian Stârcea. Îmi pun întrebarea: de ce măcar aceste două evenimente nu au fost împreună? Ar fi fost o și mai frumoasă încheiere a lucrărilor Congresului.

Este un început de primăvară cu mai multe evenimente prounioniste. Ținem să menționăm că ceva mai mult de o săptămână în urmă a avut loc un alt eveniment important similar – Primul Congres Unionist al Forului Românilor de Pretutindeni (Diasporei), care și-a petrecut lucrările pe 23.03.2015 la Câmpul Românesc în Hamilton, SUA condus de poetul academician Nicolae Dabija. Ca și primul Congres al Diasporei unioniste a finalizat cu o Declarație de Unire a Românilor de Pretutindeni.

Observați două evenimente similare, care au avut loc aproape simultan. Acest lucru confirmă că situația în Republica Moldova este drastică, în special, după criza economico-bancară, care a dezvăluit un grad alarmant de corupție în eșaloanele de vârf ale puterii, furturi în mărimi extrem de mari, de asemenea, după marea trădare din ianuarie prin crearea de către PLDM și PD a unei alianțe cu PCRM, care a condus la abandonarea cursului de integrare europeană, scoaterea Partidului Liberal de la guvernare, revenirea treptată la vectorul pro-Kremlin, fapte ce împing tot mai mult Republica Moldova spre starea unui stat falimentar.

Cu regret aceeași situație gravă este și în diaspora românească, extrem de divizată (acest lucru îl confirmă și organizarea separată a celor două evenimente extrem de importante). Diaspora românească este divizată în diaspora propriu zis românească și cea moldovenească. Este regretabil acest lucru știind că emigrantul ungar din Ungaria sau România face parte din una și aceeași diasporă ungurească. În multe cazuri s-a făcut acest lucru cu bună cunoștință de cauză pe timpul guvernării comuniste, când a fost creată așa numita diasporă moldovenească, deseori profund antiromânească, ghidată și

organizată de la Chișinău. Însă cu regret pe lângă faptul divizării pe acest criteriu a mai avut loc divizarea din cauza ranchiunei, rânzei românești. Iar rolul unei diaspore unite, puternice ar putea fi primordial pentru realizarea visului de unire a Basarabiei cu România sau integrarea europeană în contextul evenimentelor de astăzi, legate de agresiunea Rusiei asupra Ucrainei și pericolul iminent de incorporare a teritoriilor Republicii Moldova în proiectul putinist „*Novorossia*” atunci când Uniunea Europeană va considera necesar să-și asigure hotarele de est.

Cei peste o sută de reprezentanți ai românilor de pe ambele maluri ale Prutului, care se află acum în toată lumea, au cerut Guvernului României să constituie un minister al românilor de pretutindeni.

Ei bine, voi încerca să radiografiez pe scurt evenimentele din zilele derulării Congresului. Deschiderea a avut loc pe 03.04.2015 la orele 15.20 în somptuoasa clădire a Palatului Parlamentului în prezența a peste o sută de reprezentanți ai Diasporei românești de pe ambele maluri ale Prutului veniți din Italia, Franța, Spania, Grecia, Germania, Elveția, Marea Britanie, SUA, Canada, Australia, Austria ș.a. Au onorat cu prezența lor acest eveniment și parlamentari din România: Petru Movilă, Liliana Mincă, Ovidiu Alexandru Rațchi, Ninel Peia, co-președinți ai Grupului Prietenii Unirii din parlament, grup în care se regăsesc vreo 50 de parlamentari, Mihai Deaconu, membru al acestui grup, Mădălin Voicu, membri ai guvernului ș.a. *„Inițiativa „Acțiunea 2012” este justificată de o serie de argumente, este puternic impregnată de valorile occidentale...Avem nevoie de un sprijin punctual, de o strategie și de un buget pentru eficientizarea raportului dintre statul român și românii din străinătate, avem nevoie de coordonarea politicilor pentru Republica Moldova. Diaspora are menirea de a îmbunătăți imaginea românilor în afara țării”,* a declarat în cuvântul său de deschidere președintele Platformei „*Acțiunea 2012*” George Simion.

Deosebit de emoționante au fost toate luările de cuvânt ale reprezentanților Diasporei. În condiții nu simple, departe de Patrie, de familie, de rude ei se organizează, îi fac pe cei din țările de reședință să ne cunoască istoria, folclorul, problemele. Unele diaspore au chiar publicații seriale ale lor. Este un mare păcat să nu putem folosi acest sprijin în rezolvarea problemelor actuale, cu care se confruntă acest colț de Țară pe nume Basarabia.

„Reîntregirea apare ca o necesitate stringentă și este pentru români materializarea unui vis, iar visele au o putere nețărmuită. Occidentul are nevoie de o Românie puternică la hotarul de est. Societatea civilă are un rol extrem de important pentru reîntregire și cu această ocazie felicit tinerii care au organizat acest congres” a declarat directorul Casei Române din Paris prof. Alexandru Herlea. *„2015 este, la fel ca și 1991, un an de cotitură, prielnic Unirii. Acum România este mai bine pregătită. Nu ne permite nimeni*

să mai ratăm și această șansă. Poate fi 2015, 2016, dar până în 2018. Tânără generație: Sunteți datori să faceți istorie și faceți istoria! (...) Întotdeauna am avut în subconștient unionismul, codificat în creier. Unionismul este și actul administrativ, pe care-l pregătim cu atâta înfrigurare să-l semneze clasa politică, având acceptul țărilor dumneavoastră. Nu avem dreptul să o ratăm", a afirmat ex premierul moldovean Mircea Druc.

„Referitor la unire dorința noastră nu este una conjuncturală...România este înconjurată de câteva milioane de români...În această luptă nobilă tinerii trebuie să folosească experiența vârstnicilor” a declarat ex-ministrul apărării în perioada războiului Rusiei asupra Republicii Moldova în 1992, generalul I. Costaș. „Mulți se întreabă dacă modelul Germaniei este viabil și în cazul nostru. Evident da. Atât mica unire de la 1859 cât și marea Unire de la 1918 au fost rezultatul utilizării extrem de inteligente a contextului internațional” a menționat, vicepreședintele grupului parlamentar „Prietenii Unirii” O. Raetchi.

„ În a. 2018 s-ar împlini 100 de ani de la unirea Basarabiei cu Patria-mamă prin readucerea Basarabiei în România. Idealul unirii nu va dispărea chiar dacă tancurile lui Putin vor veni peste noi. Când aud întrebări „Cât costă unirea Basarabiei cu România îmi vine să plec la Tiraspol la liceul „Lucian Blaga” să-i întreb pe elevi, profesori cât costă rezistența lor în acel cuib de viespi” a declarat emoționat A. Reniță, președintele Partidului Ecologist din Republica Moldova. „Asociația „Dacia” de la Roma a ales „Unirea” unul din scopurile principale. Este constituită din români de pe ambele maluri ale Prutului. Academia „Di Romania” a participat la traducerea lui Gr. Vieru în limba italiană” a menționat dna T. Ciobanu, președintele Asociației. „Ne vom salva doar revenind la românism și reunirea neamului românesc” (Fl. Ilovan, Grupul românilor din Irlanda, Dublin). „Basarabenii sunt cei mai puri daci. Pe acolo n-a călcat picior de roman. Dl A. Herlea a menționat că nu ne putem referi la reunire fără anularea Pactului Ribbentrop-Molotov. Voi termina cu versurile „Noi românii facem scut. Jos hotarul de la Prut” a declarat Mircea Popescu, fost președinte al Consiliului Mondial Român (România-SUA). „Pentru realizarea unirii este strict necesară completarea Constituției României la capitolul „Cetățenie” cu un alineat suplimentar „Restabilirea cetățeniei”. Românii basarabeni nu au fost privați în mod constituțional de cetățenie și nu au nevoie de redobândirea ei” a declarat V. Cubreacov, președintele asociației

„Răsăritul românesc”, Republica Moldova. Discursuri emoționante au ținut: A. Guțu, prim vicerector al Universității Libere Internaționale din Moldova; S. Burduja, Liga Studenților Români din străinătate, fundația CAESAR, România (SUA); L. Bîlhac, președinte al Asociației „Orfeu”,

Atena, Grecia; O. Chicu, Asociația „Gazeta Basarabiei”, Veneția, Italia; D. Tecu, Federația Asociațiilor de Români din Europa, Madrid, Spania; S. Dumitrache, președinte, Asociația Femeilor Românce din Italia, Milan; E. Bulat, scriitoare, Republica Moldova- Italia; L. Bolfosu, director artistic, ansamblul „Arțaraș”, Roma, Italia; D. Dușciac, Comisariatul pentru Energie Atomică, Paris, Franța; M. Fusu, regizor, actor, dramaturg, Republica Moldova; I. Condrea, grafician, Moscova, Federația Rusă; R. W. Topperter, jurnalist, Londra, Marea Britanie ș.a. Țin să menționez în mod deosebit activismul organizatorilor basarabeni Anatol Ursu, reprezentant al asociației „Tinerii Moldovei” și Iulian Gramațki (masterand, Frankfurt pe Main), tineri foarte bine pregătiți, cu un pronunțat simț al românismului.

Desigur, lucrurile legate de acest greu, îndelungat proces de unificare a Diasporei, nu trebuie privite doar în roz. Este un bun început de unificare a forțelor în diasporă și se va încununa cu succes doar în cazul când se va da dovadă din toate părțile de cooperare, înțelegere, uneori de a face un pas înapoi pentru ca ulterior să poți face doi înainte. Trebuie atrase toate forțele care pot favoriza acest proces. Pericolul rusesc este prea mare pentru Basarabia.

Acest prim Congres al Diasporei Române Unificate (s-ar dori să fie și mai unificată!) s-a încheiat cu o Horă a Unirii în Piața Universității. Întorși în țările de reședință participanții la Congres vor trebui să realizeze planul de acțiuni pentru a. 2015 aprobat la Congres.

Să ne ajute Dumnezeu!